

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Annales Ecclesiastici

Incipiens ab Anno Domini D.XVIII. perducitur vsque ad Annum D.XC.
nempe ab Anno primo Iustini Senioris, vsque ad quintum Mauritij Augusti.
Complectitur annos LXXIII.

Baronio, Cesare

Coloniæ Agrippinæ, 1624

Iesv Christi Annus 566. Ioannis Pap. Annus 7. Ivstini Ivn. Imp. Annus 1.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14926

Greg. hist. Franc lib. 4. c. 37. s. Gal. XXIX. S. GALLVS LIBERAT ARVERNENSES AB INGVNARIA.

bus S. Galli Episcopi populus Aruernensis sit liberatus. idem auctor haec ait:

Huius temporis, cum lues illa, quam inguinariam vocant, in diuersis regionibus defecisset, & maxime tunc Arclatensem prouinciam depopularetur: sanctus Gallus Aruernensis Episcopus non tantum pro se, quantum pro populo suo trepidus erat. Cumque die nocturne pro populo deprecatur, ut veniens plerumque sciam vastari non cerneret: per visum nocturnum apparuit ei Angelus Domini, qui tam scelerem quam visum in similitudinem nimis cadidit esse dicit: & ait ad eum: Bene enim facis, si sacerdos, quod si Dominum pro populo tuo supplicas: exaudita est enim oratio tua, & ecce eris cum populo tuo ab hac infirmitate liberatus. Unde manifestum fuit, transfatu huiusmodi, cum e faculo discessurum. Expergitur autem, & Deo gratias pro hac consolatione agens, quod eum per celestem numerum confortare dignatus est. Regiones illas inspicit, ut media Quarta aestate plerumque ad habitum boni Indani martyris itinere pedestrari venient: sunt enim in hoc itinere quasi stadia trecenta sexaginta. Tunc etiam in subita contemplatione parietes vel domorum vel ecclesiarum signari videntur, unde arusticus hoc scripto Thomae vocabatur. Cum autem regiones alias (ut diximus) huiusmodi infirmitate liberatae Aruernam. S. Galli intercedente oratione, non attingit. Unde hanc non paruum censens gratiam, qui hoc meruit, ut passus positum omnia sua deorari, defendente Domino, non videret. haec Gregorius, qui eadem repetit, cum eiusdem S. Galli collectas res gestas conscripserit. Sed quid post annos octo timendum esse Angelus praedixit, cum videlicet ipso Sancto defuncto in locum eius subrogatus esset Cautinus Episcopus Aruernensis, suo loco dicturi sumus. At e Gallis in Britanniam insulam transcamus.

XXX.

Hoc enim anno gens Pictorum in Britannia insula commemorantiam ad Christum fidem per sanctum Columbanum perducta est. Rem gestam certa temporis nota signatam Beda narrat his verbis se:

Beda de Gestis Ang. lib. 4. c. 4. CONVERSIO PICTORVM SEPTENTRIONALIUM.

Anno incarnationis Domini quingentesimo sexagesimo quinto (quo tempore gubernaculum Romani imperii post Iustinianum Iustinus Iunior accepit) venit de Hibernia presbyter & Abbas habens & vita monachi insignis, nomine Columbanus, in Britanniam praedicaturus verbum Dei prouinciam Septentrionalium Pictorum, hoc est, eum, qui ardua atque horrentibus montium ingens ab Australibus eorum sunt regionibus sequestrata. Namque ipsi Australis Picti, qui intra eosdem montes habitant, multo ante tempore (ut perhibent) relicto errore idololatriae, fidem veritatem acceperant, praedicantem eis verbum Domini Episcopo reuerendissimo & sanctissimo viro de natione Britannum, qui erat Romae regulariter fidem & mysteria veritatis edoctus: cuius fidem Episcopus S. Marini Episcopi nomine & ecclesiae insignem (ubi ipse etiam corpore tuum pluribus Sanctis repositus) iam nunc Anglorum genti obtinet: qui locum ad prouinciam Bernicorum pertinens, vulgo vocatur Ad candidam castram, eo quod ibi ecclesiam de lapide, in solito Britonibus more, fecerat.

XXXI. S. COLUMBANVS AB BAS PICTORVM APOSTOLVS.

Venit autem in Britanniam Columbanus, regnante Pictu Brito filio Melchior Rege potentissimo, nono anno regni eius: gentemque illam verbo & exemplo ad fidem Christi conuertit: unde & praefatam insulam ab eis in possessionem monasterii faciendi accepit: neque enim magna est, sed quasi familiarum quinque iuxta estimationem Anglorum: quam successores eius vsq; hodie tenent, ubi ipse sepultus est post annos circiter triginta admodum, ex quo ipse Britanniam praedicaturus adit.

XXXII.

Fecerat autem vsq; praesquam in Britanniam venisset, monasterium nobis in Hibernia, quod a copia roborum Dearnach, lingua Scotorum, hoc est, Campus roborum, cognominatur. Ex quo vixitque monasterio plurima exinde monasteria per discipulos eius & in Britannia & in Hibernia propagata sunt: in quibus omnibus idem monasterium insulam, in quo ipse regnauit corpore, principatum tenet. Habere autem solet ipsa insula rectorem semper Abbatem presbyterum, cuius iuri & omnia prouinciae & ipsi etiam Episcopi ordinis iurisdictione debeat esse subiecti, iuxta exemplum primi doctorum illius, qui non Episcopus, sed presbyter extitit & monachus: de cuius vita & verbis nonnulla a discipulis eius seruantur scripta haberi.

Vermi qualifera, fuerit ipse, nisi hoc de illo certum tenemus, quod reliquit successores magna continentia, ac diuino amore, regum largi, instituitque infligit: in tempore quidem summa festiuitate, Palchatis scilicet, duobus circulis sequentes, vixit quibus longe ultra Orbem positum nemo Synodalia Paschalis obseruantia decreta perrexit: tantum ea, quae in Prophetis, Evangelicis, & Apostolicis litteris descripta poterant, pietatis & castitatis opera diligenter obseruauerit. Permanit autem huiusmodi obseruantia Paschalis apud eos tempore non pauca, hoc est, vsq; ad annum Domini incarnationis septingentesimum decimum sextum, per annos centum quinquaginta. At tunc veniens ad eos reuerendissimo & sanctissimo patre & sacerdote Eberto de natione Anglorum, qui in Hibernia diu exalauerat pro Christo, & erat doctissimus in Scripturis, & longana vita perfectione eximius: correcti sunt per eum, & ad verum canonis Pascha diem translata. Sed de his iactis suo loco.

IESV CHRISTI Annus 566.

IOANNIS PAP. ANNUS 7. IUSTINIAN. IMP. ANNUS 40.

Qui sequitur annus Redemptoris quingentesimus sexagesimus sextus, idem Iustinus Imperator, inchoatus tamen ab anno superiori mensis Nouembri, Indictionis decimo quarta: quo idem Imperator Consul creari voluit. Intermissus diu a Consulatu Basilij eiusmodi magistratus populum non nihil melius reddiderat: ex hilaratus vero est, cum Iustinus resistentium Consulatum fore promissit: nam haec Cotippus ex Iustini persona:

Non solum optari iudeo spectacula Cirii: Praemia sed populo & maxima dona parabo: Dilebo plebes opibus: namque, rogatum Consulibus Consul post tempora vacilla nouabo, Gaudeat ut totus Iustinus manere mundus. Dona Kalendiarum prospera vixina meorum. Vos vestris ad hunc locum, prope, parate. Promissis, die nostris sperate curule. Ex parte gaudere inopio nomine vulgus Consulibus audito: natu frago, itq; tumultu Per lateri ingens, sumit vultus, murmur Ingenientis, canos dulci modulamine placuit. Aduenientibus igitur ipsis Kalend. Ianuarii Consulatum iniens Imperator donatumque more maiorum dedit, templumque petit Deo acturus gratias more Christiano, nobis Gentili, quo Romani olim confueverunt ascendere Capitolium. Sed audi ipsum Cotippum:

Hanc, scilicet Christum, mente fidelis Regnator Iustinus amans, trahatur ab aula Egre diens, templum primum sublimis petiit, Atq; Deo grates solita pietate pergit. Plurima votis un facti sunt dona suorum, Ingenit, sed, primum diuinit muneret templum: Obtulit & cetera, sed mita voce petiit, Corde humiliter, dexteraq; Dei benedictum atitit. Plus exaltatus, plus iustitatus in ipsum, Quod se humiliter flans ante Deum, veremq; fatetur Quae recinet pietate fidem.

alludit haec dicens auctor ad fidei professionem, quam nouus creatus Imperator ipse sui Imperij initio publice exhibere solebat. Quod vero periclitantem nactus esset statum Imperij ob fidem Catholicam a praedecessore magnopere, ut dictum est, perturbatum, edictum etiam de fide conscripserat, quo consilium voluit fidei Orthodoxae, recitari illud ab Euagrio istis verbis d:

In nomine Domini Iesu Christi Dei nostri, Imper. Cesar Fl. Iustinus, fidelis in Christo, Manichaeus, max. Beneficus, Alermanicus, Gothicus, Germanicus, Atricus, Francicus, Hemicus,

XXXIII. FACTORVM GORVAV ERRORES DIE IN SCHEITH CELEBRANDO.

L. c. Orig. in laud. Iustini.

II.

III. d. Euag. in cap. IUSTINIANI IMPERATORIS PICTORVM APOSTOLVS. CTTVM.

Cipedi-

Apud vrbem Santonensem Leontius, congregatus provincia sua Episcopus, Emorionis ab Episcopo parat de pulit, affert non canonicis...

Pater inquit presbyter Leontius tunc cum comprouincialibus Episcopis saltem tibi mittit, vnicuique simulatum (sic enim vocantur comprouinciales) Emorionis ab infantia sua electum ab Episcopo...

At non Bibiani tantum inchoatam Leontius perfecit Ecclesiam, sed etiam collapsam restituit S. Eutropij primus eius sedis Episcopi, vt aliud eiusdem Fortunati sublequentis indicat epigramma...

Agustat inuicem scilicet Pontificem Leontium Burdegalensem primum, Datum sperno reddidit, Hincque ore calido, Crimen furebat inuidum, Ferens acerbum nuntium

Hinc iam sepulchro conditum, & post multa: Nec longiore tempore Veris aut in hoc murmare: Dum cogitant succedere, Redit, sacerdos, qui fuit, etc.

Quod igitur ad Leontium spectat, decimostertius hic Burdegalensis Ecclesie Episcopus numeratur ab eodem Fortunato his versibus:

Cogor amore etiam Placidina pauca referre, Que tibi tunc conuinxit modo chara soror. Lamen ab Aradio veniens genitore refulget, Quae manet Augustam genitricem, Aute, tuam: Imperij saltem toto qui exiit in Orbe. Cuius adhuc pollens iura Senatibus habet, Humani generis si culmina prima requirit, Semine Caesareo nil superesse potest. Sed genus ipsa suum sensu & moderamine viciat, Cuius ab eloquio dulcia nulla fluunt. Chara, serena, decens, solers, pia, mitis, optima. Que bona cuncta gerit, quicquid honore placet: Moribus, ingenio, meritorum luce coruscans Ornauit solum mens pretiosa suum.

Ita quidem optimis composita moribus, est diuina corpore a sancto viro, inhaesit tamen ipsi in bonis operibus comes indiuidua, vt inter alia illis quoque docet versibus Fortunatus, vbi agit de Ecclesia sancti Bibiani:

Sacra sepulchra regum Bibiani argentea testas, Vnanimis tecum qua Placidina dedit. Et cum idem agit de basilica sancti Martini ab eodem Leontio erecta, ab ipsa vero Placidina ornata, hos in fine habet versus: Quae Placidina sacris ornauit culmina velis: Atque simul seri aut: hic sacra, illa color. Sed & de aliis Deo donis ab ipsis oblati eiusmodi extat eiusdem auctoris epigramma: Summus in arce Dei pia dona Leontius offert, Vota iuncta sacris & Placidina simul. Felices quorum labor est altaribus aptus, Tempore qui paruo non peritura serunt.

Extitit vero & Placidinae virtutis amula soror ipsius nomine Alchima; quae & ipsa iuncta coniugio, Apollinari viro suo, vt Episcopus crearetur, induluit pariterque ad constituenda sanctis martyribus templa se contulit, vt ex Gregorio e habes, vbi agit de martyre Ahtoliano. Tanta haec antiquae Gallicanae nobilitatis germina haud fuerunt praetereunda silentio, quae egragarum additamento virtutum reddita sunt contemptu saeculi clariora. Sed vt ad Leontium redeamus, cuius praeclearas res gestas non nisi per fragmenta scriptorum colligere licuit dolemus, sine eas a Gregorio, hinc a Fortunato relatas: scias & in Actis d quoq; S. Maclouij Episcopi in Britannia de hoc eodem Leontio mentionem esse frequentem: ex quo etiam tempus, quo idem Maclouius vixit, poteris facile intelligere: qui fuit vir sane a Deo plurimum magnisq; miraculis illustratus.

Demum vero vt eadem nostro Leontio perfoluamus extrema, quod eius sepulchro epitaphium affixit idem, qui supra Venantium Fortunatus e, hic describamus, sic enim se habet: Omne bonum velox fugit, magis gaudii mundi: Profferit as hominum, quam cito rapta volet. Mallem cui potius nunc carmina ferre salutis, Peruerso voto flere sepulchra vocor. Hoc recubant tumulo veneranda membra Leontij, Quem sua Pontificem fama sub astris lenat.

XIX. d. Ferr. in laud. Leon. ty carm. l. I.

DE PLACIDINA CLARISS. FOEMINA. * falces

DE ALCHIMARISSIMA FOEMINA. c. Greg. de Glor. mart. c. 65.

d. Aquil. Sur. tom. 6. dia. 11. Nouemb. c. 21. 22. 23. 24. 25.

XX. c. Ferrum. carm. lib. 4. non. edit. LEONTII EPISCOPI BURDEGAL. GAL. EPI. TAPHIVM.

Nobili-

*Nobilitas altum ducit ab origine nomen,
Quale genus Roma forte Senatus habet.
Et quomodo celsi fueret de sanguine patris,
Hic propriis meritis crescere fecit avos.
Regum summus amor patria caput arma parentum,
Tutor amicorum, plebs & vrbis honor,
Templorum cultor, tacito largitor equorum,
Susceptor peregrinam distribuenda cibum,
Longius extremis si quis properasset ab Orbe
Advena mox vidit hunc, ait esse patrem.
Ingenuo vinctus, animo probatore sereno:
Et mihi qualis erat, pectore sic loquor.
Hinc habuit clarum, qualem modo Gallia nullam:
Nunc humili trionda colimina celsa latent.
Placabat Reges, recreans moderamine cines.
Gaudia tot populi, hinc tulit vna dies.
Lustra decem felix & quat nor insuper annos
Vixit, & a nostris homine captus erat.
Feneris officium magis solamen amara
Dulcis adhuc cineri dat placida tibi.*

* abir.

a Fortun.
caem. lib. 4.
m. adit.
v Sidon lib.
v. 498. &
lib. 7. 497. 4.
XXI.
HIERON.
NLB. EPI.
SCOP.
SCHISMA-
TICI.

hucque epitaphium Leontij, qui iunior Leontius dicitur est respectu senioris itidem Burdegalensis Episcopi, cuius epitaphium apud eundem Fortunatum extat. & à Theodoto scriptum, de quo puto mentionem haberi apud Sidonium à Apollinarem: neque enim alium illum existimo à Leontio seniore Burdegalensi Episcopo, & que nobilitate & vite sanctitate conspicuo. At de his hæc tenent.

Sed invidia pravi demonis interea factum est, vt dum tot luminibus Gallicana Ecclesia perfulgeret, que erat hoc tempore bene hæc tenens culta Ecclesia in Hibernia densis tenebris obduceretur, palli naufragium, dum nō sequitur eam, que ad salutis portum ante omnes pergit viam monstrans, nauiculam Petri: dum enim intortur cæceteri videri voluit, & plus sapere, quam enim uoluit, decipitur imprudens à schismaticis. Dolo namque schismaticorum falso esse in sacrosanctum Chalcedonenſe Concilium, quasi Trium damnatione capitulorum damnasset pariter, que in eadem Synodo statuta essent: ardentissimo iidem studio pro Trium capitulorum defensione, iunctis animis, omnes, qui in Hibernia erant Episcopi, insurrexerunt. Ad diderunt & illud nefas, vt cum perciperent Romanam Ecclesiam a quo suscepisse Trium damnatione capitulorum, atque suo consensu Quintam Synodum roborasse: ab eadem pariter resisterint, atque reliquis, qui vel in Italia, vel in Africa, aliisque regionibus erant, schismaticis in hæserint, fiducia illa vana erecta, quod pro fide Catholica statent, cum que essent in Concilio Chalcedonenſi statuta, defenderent. Ita miseri rerum ignari, specie quadam apparentis iustitie permoti, zelum habentes, non tamen illum, qui esset secundum scientiam, cum & in remotionibus Orbis partibus degerent, vt haud facile admoneri & corrigi potuissent, accedentibus incommodis aliis, que bella, pestis, & fames secum ferre solent, ita permansere diutius, miseri illorum, qui fidei tramite aberant: tantum abiecit, vt se errore deceptos esse intelligere potuissent. Sed eo fixius inhaerent errori, cum quæcumque Italia passa sit bellorum motibus, fame, pestilentia, ea ex causis illi cuncta infusa accidisse putarent, quod pro Quinta Synodo aduersus Chalcedonenſe Concilium prælium suscepisset. Quo statim miserimo collocauique ad S. Gregorij Papæ tempora, ad finem videlicet presentis sæculi, permansere, cum de his iidem litteras ad eundem, quem scirent Deo amicam virtum sanctissimum conscribere. Quid autem ad ea Gregorius ipse rescripserit, suo loco dicturi sumus: Extat ipsa epistola c, ex qua illa depropterea.

c Greg. lib. 1.
epist. 16.
XXII.

At vero quod non solum (vt dictum est) schismaticorum virorum hoc tempore videntium Catholica Ecclesia illustrata miraculis, ex quibus vbi esset veritas, po-

tuisse agnosci, si attendere schismatici voluissent, vetum etiam præfarent id ipsum abundantius Sancto- rum cineres vbi que miracula coruscantes: his iungenda putauimus, que hoc ipso anno, quo & secundus Sigeberti Regis Francorum incipit numerari (anno enim superiori, vt vidimus, antipicatus est regnum) ipsi Gregorio Turonensi Episcopo tunc diacono, qui successit Euphronio, hoc eodem anno, quem septimum eius Sedis numerat, acciderit. Dum enim insigniter censeret eisdem sancti Martini miracula, hæc habet de se ipso d:

Ergo his exaltis, que circa alios gesta sunt, ag proder quæ circa me indigenam virtus presentis est operata parum. Anno incertissimo sexagesimo tertio post assumptionem sancti ac prædicatissimi vrbis beati Martini Antistiti, regente Ecclesiam Turonensem sancto Euphronio Episcopo anno septimo, secundo anno Sigeberti gloriosissimi Regis, concordat his optime posita chronographia ab obitu S. Martini, quem decessisse diximus anno Domini quadringentesimo secundo: à quo tempore si deducas annos centum sexaginta tres, exactos, plane hunc ipsum annum constituit, nempe quingentos sexaginta quinque absolutos, inchoato sexagesimo sexto. Sed pergit ipse: *Terri in valedudinem cum postulo malu & febre: negat que vbi potui & cetera, ita an ego, vt misisset omnia sibi vta presentis, de se ipsa spiritualia capitulum: obliuiscit enim me miser cum ardore, amicum cupiens expellere de corpore.*

Tunc iam valde exortitus, invocato nomine beati Martini Antistiti, parumper conuulsi, & lecto adhuc conamine ita incipio præparare: *Insulerat enim animus, vt locum venerabilis sepulchri visitare deberem. Vnde tanto desiderio affectus sum, vt ne videri me optarem, si artibus direxerim. Et quia vix euassem, ex ardore incommensati cupi iterum ardore scilicet succidi. Nec mora, adhuc parum foris iter cum meis arripit: aliquid vel duculo, vel tribus mansuetibus, ingressu filius carum in se ferens, & tam grauius arripit caput, vt videri me autem vix vitam amittere. Tunc accedentes amici, & videntes me valde lassum, dicunt: Reuertamur ad propria: & si te Deus vocare voluerit, in domo tua morietur: si autem euaserit, videri iter facilius explicabit: satis est enim reuerti ad domum, quem mori in eremo. Ego vero hæc audens, vehementer lacrymabar: & plangens infeliciter meam, licet iam sum cum eis diceret: Adiuua vos per omnipotentem Deum, & res omnibus motandum iudicium dico, vt ea, que rogo, conueniant: de cupio licet non desisteret: & si mecum S. Martini videri basiliicam, gratias ago, & in alio, vel ex animo corpus deferentes videri sperare: quia desideratum mea est non reuerti domum, si non cum sepulchro meum præferat. Tunc vna passus fueris, iter, quod ceperam, aggrediamur: præcedente vero præfido gloriosi Domini, ad basilicam eius appropinquamus.*

Eodem e tempore vniuersi clerici mei, Armentarius nomine, bene eruditus in spiritualibus Scripturis, cui tam facile erat sanorum modulationes appendere, vt eam non potuerit hoc reditari, sed scribere, in scriptis valde strenuus & in communi fidelis: hic vero, insipientis venio, à postulo malis omnium sensum perdidit: & ita redatum fuerat, vt nihil post pauca aut intelligere possit, aut agere. Terra autem nocte, postquam aduersionis ad sanctam basilicam, vigilare de his somniis: quod & implerentur. Mane autem facta, signo ad matutinum conuocato, reuerti sinum dormitum: qui lectulo quiescentes vsque ad horam prope secundam dormimus. Experiens ergo, amica omni Langobardis & Cordis amaritudine, sentio me prestimum recepisse salutem: & gaudens, puerum familiarum, qui mihi seruaret, eneco. Exurgens autem Armentarium, velociter coram me stetit, & ait: Domine, ego parabo, quod iussisti. At ego extimui adhuc esse eum extorsum, vade, inquam, voca parum. Et ait: Ego quæcumque præceperis, amplebo. Obsequium autem terrogo, quid hoc esset. Qui ait: Intelligo me valde sanum, sed vni error est animi, quod desino de qua parte hinc aduenierim. Et ita incipiens, ita mihi impendit seruitium, sicut erat solus ante triduum. Tunc ego exultans & scilicet prægaudio, gratias impetenti Deo tam pro me, quam pro ipso refero, quod intercedente paruo, inuolauem me corpore, illum non reuoluerit, &

d Greg. 7.
rem. 1.
E. Martini
1. 4. r.
XXII.

QVA QVI
CORPUS
HOC AN
NO CON
SECUTUS
EST A S.
MARTINO.

XXVI.

XXV.
c. 16. 10.

vinu exarui ex fide etiam aliter amati: qui nec petere nouerat, saluam profertur. at paulo post:

Nec vero tractantes, tria carolis pro benedictione beati sepulchri piazationum. De qua cura quam multe virtutes facte sunt super fegentia et alia infirma, longum est enarra. Sed unum e munda nra actio praferam. Agnam quendam possessionis nostra...

Idem commouente, quidam ex nostris signum venerabile de canaliculo lactis a nona hora sancti. me nesciente, detulerat: quod in huiusmodi suo praesentatione retinebat. Sed credo, quia non sic honorabatur, aut decorabatur, ut decuerat, caput familia eius gratanter agerent. Et cum postea negaretur, quod hoc esset, nec minuerat aliquid, sed quodlibet auerterat detulit: vidit in vultu oculi per unum terriculum dicentem sibi: Cuius sit tuum agitur? Qui ait: Agitur propterea vultu hoc euenit. Dicit ei persona: Lignum, quod de lactis domini Martini tulisti, negligenter huc retinetis: idem haec...

Qui modo de Gallis totum mare occupat Orbem, si virtus pergit, quo pede nunc valeat: Qui nunc alia per ora hominem protendit ad Indos: Quomodo Hispanus, Maris, Persa, Britannia, Oceanus amata: Hoc Oriens, Oceanus habet, donec Africa, et Arctus, Martini decet est: quae loca mundi habet. Quae per Oceanum dispersit nauem videt, Quomodo vi praesertit circuit Orbem iter.

Sed quomodo idem Gregorius iam Episcopus, hausto puluere sepulchro S. Martini accepto, e morte fuerit reuocatus ad vitam, suo loco inferius dicetur sumus. Habes ex huius Ecclesia Catholica, tum ex viuis, tum vicia sanctis sanctissimi viris (vbi propoimus) semper sanctitate veluti e fonte petenti miracula: quibus manifestissimis notis quisque licet mente stolidus cognoscere possit, vbi veritas permaneat sacrorum dogmatum, ac pariter intelligere haereticos atque schismaticos confendos esse, qui ab his procul aberrant.

Ceterum admiratione maxima dignus est fidi Christiane feruor, qui his temporibus erga sacratum reliquiarum cultum adeo exarbat in Gallis, vt licet ab insidiantibus illis prouinciae sacris pignioribus sanctorum martyrum & confessorum, nihilominus fame inhiarent ad peregrina: quorum gratia in Orientem profectum esse dicimus sanctum Germanum Parisiensem Episcopum, qui factus ppi voti compos ad sinum Ecclesiam locupletatus huic diuinis est reuertis Parisios, vt diximus. Sed & sancta Regina, Clotarij Regis quondam coniux, clarissima Radequindis his ipsis temporibus sapientia legatos missis reperit in Orientem ad perquirendas Sanctoatun reliquias, de quibus hic nobis opportune dicendum: de primatenim legatione haec habet Bandonimia, sive Bandonimia, quae cum ea in monasterio coalescens, quae vidit, de ipsa quam fidelissime scripsit, his verbis est: Quoniam illa, postquam in monasterium se...

contulit, sanctarum reliquiarum multitudinem precibus fidelissimis aggregatis, restatit Orientis, Aquilo, Asper, & Occidens constitit. Vnde, cum gemmas pretiosas, coloruconditas & quas paradisi habet, & muneribus & precibus, vt adipsi ferretur, efficit: apud illas vero sine intermissione meditari, psalms & hymnos sibi deponere videtur. Perlatum est eam Mammeti * martyri sacri ardu Hierosolymis quiescere. Ille instat hydropice, more sitientis, unde hac haurebat. Sicut enim, qui hydropici laborant, quanto plus bibunt, tanto maiori ardent siti: ita & ipsa rore Dei persusa magis inebuit. Itaque virum venerabilem Reclamum * presbyterum, qui tum secularis adbus erat: & hodie superest, ad Patriarchon Hierosolymitanum transfusse, petens B. Mammetis pignora sibi donari. Eius preces vir Dei benigne admittens, oratione populo ihilixit, cupiens nosse Dei voluntatem. Tertio die Missa celebrata, ad beati martyri sepulchrum cum omni populo accessit, altarij voce & plena fide dixit: Obsecro te, confessor & martyr Christi, si vera est ancilla Dei beata Radequindis, innotescat gentibus potentia tua, permittas, de pignoriis tuis nunc fidelem accipere, quod possit. Oratione completa cum populus omni respondisset, Amen: venit ad sanctum sepulchrum, semper beata fide pronuncians: contrectat sacra membra, sicut cupiens, quatenam ipse martyr beatissimus domina Radequindis donari vellet. Tangit manus dextra, singulos digitos: vbi ad thimum ventum est, leni attritu emanu amotus est, vt beata Regina desiderio satis acceret. Eius vero dignam vir Apostolicus es, quo par erat, honore beata Radequindis missi. Ab Hierosolymis vero Pictanus vsque in eum honorem semper diuina laudes promulgat.

Quae vero pro dignitate explicet, quam ardenti animo, quam fide deuotione tamquam illa munus expectans sese abstinentie manciparit? Postquam autem hoc caeleste donum cum multa animi alacritate accepit, tota hebdomada cum vniuersa congregatione psallentium vigiliis & ieiuniis se accommodauit, DEVM benedicens, quod tale munus consecutus meruisset. Sic DEVS suis fidelibus, quae postulant, non negat. hucusque de prima a sancta Radequindis Regina in Orientem legatione missa.

Post haec caute paulo inferius de alia ab eadem missa legatione in Orientem ad Imperatorem pro ligno sanctae Crucis accipiendo eadem Bandonimia refert, haecq; habet: Quod igitur fecit S. Helena in Oriente, hoc fecit beata Radequindis in Gallis. Sed quia nihil sine consilio facere voluit, quando vixit in hoc mundo, litteris ad Sigebertum excellentissimum Regem datus (si est filius Clotarij Regis, qui vna cum fratribus regnauit in Gallis) petuit ab eo, vt cum eius bona venia fuerit sibi pro totius patriae salute, & regni ipsius stabilimento, lignum salutari Crucis Domini ab Imperatore expectere. Ille clementissimum sanctae Regine precibus annuente, deuotione plena cum multo desiderio ad Imperatorem nuuera missi, quippe quae causa amotus Christi pauperem se fecerat. Sed sancti ingiter implorans, nuncios suos ablegauit, Sanctoatunq; suffragi, quod optabat, adeptus est. Imperator enim & beatum lignum Crucis Domini auro & argento ornatum, multisq; Sanctoatun reliquias, quas Orienti obtinuerat, et per legatos transmissi vna cum Euangelij auro gemmaque decoratus, asserit Gregorius eas fuisse reliquias sanctoatun Apostolorum atq; martyrum. Pergit vero Bandonimia.

Et autem salus mundi Pictorum urbem, cum sanctis reliquijs aduenit, lociq; Antistes (is erat Moroueus) cum omni populo deuote ea veller accipere: inimicus humani generis per satellites suos egit, vt pretium mundi repelleret, nec illud intra urbem vellent accipere, aliud pro alio indico more assererat. Quod sane egerint, non est nostrum commemorare: ipsi viderint, Dominus nouit, quamam rei sint, tacuit prudens foetina peccatum Antistitis Morouei, quod Gregorius ex parte saltem prodit his verbis: Petuit Regina Episcopum, vt cum honore debito, grandaeque psallente in monasterio locarentur: sed ille despicens indignitatem eius: ascensu equis, velle se contulit. Tunc Regina iterato ad Sigebertum Regem direxit, deprecans, vt munitione sua quicumque ex Episcopis haec pignora cum illo, quo decebat, honore, votumque eius exposceret, in monasterio locarent. Ad hoc enim opus beatus Euphronius vrbis Tyranae Episcopus inuocatur, &c. Sed & modeste quidem Gregorius tacet, quoda civitate, sicut a monasterio, ne illic

*Maman-tis

*Regulum ACCEPTAE RELIQUIAE MAMMETIS MARTYRIS.

XXIX. QUANTA VENERATIONE SACRAE SVSCIPITAE RELIQUIAE.

XXX. ALIA LEGATIO IN ORIENTEM PRO LIGNO CRVCIS.

XXXI. MOROUVS ADVERSATVS S. CRVCI.

f Greg. T. r. lib. 9. c. 19.

nec illuc inferretur, sacrosanctum lignum exclusum sit: ne enim vel in civitatem admittretur, satanicus ille spiritus hoc prohibebat. Sed audiamus Bandoniniam ita historiam prosequentem:

XXXII.

CRUX CONTY-MELLAM PASSA.

XXXIII.

Virum excellens Crux totum reple occupat Orbem:

pius

coruscant

gerendo

agnana

XXXIV. PER S. EV. PHLO. ONI. VM LI. GNYM S. CRUX IS RECONDI. TVR SVO LOCO. XXXV.

At beata Radegundis seruum scriptu, animo certans, ad ele- mentis formam Regem scripsit, orans, vt in civitatem lignum Do- minicum recipi iuberet. Interim domes eius nuncijs a Rege re- vertent, Terraco suo pignori monasterio, quod ipsa considerat, eam gloriose & sancti sacerdotum Crucem Domini & San- ctorum pignora commendavit. Vbi tamen non minus iuriam sancta Crux perpessa est, simulante invidijs, quam Dominus ipse, cum ad preside & Iudices itaq; nos magna omnia patienter pertu- lit, ne id, quod creaverat, periret. quidam illud fuerit, sicut nec ipsa, ita neque Gregorius inquit.

Ceterum ea cuncta in maiorem Domine Crucis cellere gloriam: etenim apud Turonos in honorem sancte Crucis erectum oratorium fuit, de quo meminit Venantius Fortunatus; qui, cum pallia crucibus intexta successor Euphronij Gregorius dono dedit, eandem dignam oblationem his verbis profectus est, quibus & Crux gloriis predicavit:

Denique sancta Crux hinc templum Gregorius offert, Pallia domo cepit signa gerenda * Crux: Donare repente dedit divina potentia Christi: Mox iuxta & voti causa fixa est apud Pallia nam meruit, sunt quo Crux texere pulchra: Obsequium, sua Crux habet alma Crucis. Serica cum murem agnata * est blata telli, Et textu Crucibus magnificatur opus. Sic uti Pontifici dedit hoc deus a voluntas, Atq; dicata Cruci condita vela placent. Vnde sancti signa tibi clare sacerdos, Hec cui complacuit reddere magna valet. Ita plane v- siu veteri receptum fuit, vt cum ipsa figura ecclesie, tum vel vestes, vanaque sacra, & alia ad diuinitus opus parata vtenilia tam in Occidente, quam in Oriente S. Crucis signis multiplicibus ornarentur. Sed ceptam ex Ban- doninia prosequamur historiam, cum post despectam a membris diaboli Crucem ista refert:

Id vera sancta femina animaduertens, magnis se crucia- tibus dedit, transis, vigilijs, profusioni lacrymarum se adhi- centi cum tota congregatione sua, donec respexerit Dominum humi- litatem ancilla sua, aspexitque eam inuicem Regi, vt in po- pulo saceret iudicium & iustitiam. Misit enim deus Rex vi- rum illustrem iustissimum ad virum Apostolicum Euphronium Epi- scopum, precipiens, vt cum honore condisco gloriosam Domini Crucem & Sanctorum reliquias in monasterium dominae Radegundis inferret.

Tunc temporis vero à Venantio Fortunato eiusdem S. Radegundis studiofissimo (vt ex plurimis ad eandem scrip- tis carminibus constat) nobilis ille conscriptus est sacer hymnus, qui ab vniuersa Occidentali Ecclesia, vt in honorem sanctissime Crucis sepe caneretur, vlti receptus est, hinc incipit:

Vexilla Regu prodromi, Fulget Cruxi mysterium, Quo carnis carni conditor

Suspensus est paribulo. &c. Adiecit & illud ridem in Ecclesia Catholica vbiq; à Latinis musicis mo- dulis occini solitum, cuius hoc est exordium:

Pange lingua gloriosi prelium certaminis, Et super Crucis triumphum dic triumphum noivem, Quasi Redemptor Orbis molaturo vicicit, &c. quod e- nim ore omnium ferme Fidelium idem soliti sunt con- cini sacri hymni, eos hic reddere integros non curamus. Verum aliud ab eodem tunc temporis eadem occasione in honorem eiusdem sanctissime Crucis elaboratum e- legans epigramma hic describendum putauimus: sic- nim se habet:

Crux benedicta nitet, Dominus qua carne pendit, Atq; crucis suo rubera nostra lanat, Miri amore pro pro nobis victimam factum Traxit ab ore lapsi quae facer agni ones, Transfixit palmis, vbi mondom à clade redemit, Atq; suo clausit fenero mortis iter, Hic manus illa fuit clausa confixa crucenti, Que eripuit Paulam crimine, morte Petram, Certitate potens, à dale & nobile lignum, Quando tuis ramis tam noua poma gerit, Cuius odore nouo desuicta cedauerat iugum, Et redempti vita qui carere de, Nullam vret asus sui fundosa arboris huius, Lanna nec in nocte, Sal neq; meride, Tu plantata mit as fecit vbi cuius aquarum, Spargit & ornata flore recente comas, Appensa est vna inter tua brachia, de qua Dulcis sanguinis vna rillote flouit, Que autem secuta sint post illatum in monasterium vene- randum lignum Crucis, audi, que subdit sacra virgo Bandoninia:

Quid vt saltum est, exultavit misere beata illa cum omni congregatione tale sui domum celitus collatum, quod proxiarum Deum essetiarum esset sua congregationis, quam in Dn. sira- tium collegisset, mirram sira praesentem, post decessum suum, quam esse eximia monasterij eius futuram scilicet, licet ipsa cum caeli Regg gloriaretur. Vt ergo illi subueniret, inplet optum pra- uisero & passiois boni, ne uer vj quaqueque deseret, pretiose mundi de pignore. Clivisti longius quo regione expectatum in los eius honorem & populi salatem suo monasteria reliquit. Sed quid accidit? Que vna est sanctissima Crux alieno auxilio & Regum obsequio indigere ad eliciendam creden- tium fidem, mox ipsa apparere voluit non alieno, quo non indigebat, sed suo fulgore corusca. Nam audi quid dicitis subiciat: Ili diuina agente virtute, cecio reddere loc- atore sudorem patefiant, matorum linguam suam resitantes of- ficiam claudis amplitud, damones profugiat. Quid multa? Quisq; morbo laborans (quicquid tandem ille sit morbus) ex fide et me- dit, per sancta Cruxi virtute recedit inuoluntati, Pro quo inestabili deo, quod in hanc vt em beata inuoluntati, quosq; ex fide vinit, em namini benedicti. At ne ieiunium omnino letioremita praerere sinamus, vnum vel duo ex Gregonio Turono- li, qui interfuit, his miracula atteximus; qui cum ea de- scribit, ista praefatur b:

Crux Domnica, qua ab Helena Augusta reperta est Hie- rosolemis, ita quarta & sexta feria adoratur. Huius reliquias & merito & fide Helena comparanda Regina Radegundis pe- petuit, ac deuote in monasterium Pilauiense, quod sui fundi consistunt, collocavit: misitque paucos iterum Hierosolymis, ac per totam Orientem plagam; qui circumuenerunt sepulchra sancto- rum martyrum, confessionumque cunctarum religionis deriderant, Quibus in ara argentea cum ipsa Crux sancta locatis, nouita ex- inde miracula conspicerent. De quibus illud primus expo- nam, quod videm Dominum in dictis passionis sue dignatus est re- uelare.

Sexta feria ante sanctum Pascha, cum in vigilijs suis latine pernoctaret, circa horam tertiam noctis apparuit ante altare la- men parvulum in nodum scutillae: deinde ampliatum hoc dicit, comas fulgoris flergens, capiti gradatim in altum conserendore, est- ilaq; pluvius magna obfusa noctis, vigilantiq; plebecula lamen pra- buit, supplicati: illucfente quos, cecio paulatim deficiens, data ter- tu luce ab oculis mirantium euasit.

CHRISTI

XXXVI

MIRAO LA 1100 EX 1100 S. CRUX

DE GR. 1700 DE GR. 1700

XXXVII 1770

Ego an

... ipse autem antequam sciret, quod eum ipse, qui accedebat, non hoc potest, sed dicitur virtute divina, in tantum...
... Cetero dicitur extitit, ut sepulchrum sancti Hilary visitaret, hinc Regem aditum colloquitur: ingressusque monasterium, circumdatus Regem, orationem adoranda Crucis ac factis beatorum...
... Porro sancta Radegundis preciosissimi accepti ab Imperatore non tantum gratia, non literis tantum ipsi gratias agendis...
... Quod vero istum legatum in Gallias redeuntem, quem manganerem, accidit, ex quo eiusdem sanctae Radegundis virtus magis enituit, ex eadem accipit, dum illa non loquitur:

Ad beatam Radegundem.
Regali de stupore potens Radegunda in Orbe,
Alteri cui celsi regna tenenda manent.
Despicens mundum, meritis acquirere Christum:
Et dum clausa Lates, hinc super astra videt.
Gaudia terreni concalcans noxia regni,
Vt placat regi lata saeviente polo.
Nunc angusta tenens, quo caelos largior intras:
Effundens lacrymas gaudia verba metes,
Dum corpus cruciatur, animam teintra pascent.
Sedne, quam Dominum servat amore suo.
Quod autem idem Fortunatus eandem sancte pieque amans saepe eum mine caneret, & munusculis frequenter: cum eiusmodi officia, quae ex pietate animique integritate progredi solent, in deteriore partem furiones acciperent, qui nonnulli ex illis ipsorum depravatis moribus solent a horum facta metiri: idem ad ipsam haec scripsit cum carmina e:
Mater honore mihi, foror autem dulcis amore:
Quam pietate, fide, peccatore, corde celo,
Caelis affectis, non crimine corporis vilo:
Non caro, sed hoc, quod spiritus optat, amo.
Est tibi Christus, Petro Pauloque ministrus,
Cumque pater sancti sancta Maria videt,
Te mihi non alius oculis, animoque fuisse,
Quam foror ex animo in Titiana foret;
At si vno partu mater Radegunda veroque
Virescibus castis progenisset, eram,
Et tanquam pariter nos videra dicit a beata
Pausent vno lacte fluente duos.
Heu mea d. am. d. gemo, tenui ne forte susurro
Impediunt sensum mollia verba meum.
Sed tamen est animus simili me vivere vote,
Si vos ne dulci vultu amore colit.

haec & alia aliis verbis saepe idem auctor inculcat aduersus obsecratos. At quomodo non toto amanda corde, omnibusque laudibus prosequenda, obsequisque cunctis honoranda, & muneribus demerenda ab omnibus, quae regia nobilitatis verticem Christi amoris cauta summa animi demissione adeo inclinasset, angelicamque vitam in terra, spreto connubio Regis, ducere statuisset, omnique virtutum genere compta Christo sponso placere semper ardentissime studuisset? Quis vehementer amare refugere posset, quam à Deo, eiusque Angelis atque Sanctis praeter ceteris diligere perpexisset? Quis oblectum in omnibus illi refugeret, cuius virtuti in miraculorum editione caelestia atque terrestria pariter obtemperare cognouisset? Quis denique omni cultus genere prosequi eam praetermisset, quam currentem in odorem vnguentorum caelestis sponso, & post eam & ab ea sicarum virginum chorum duci intellexisset? Sed de Radegunde ac Fortunato modo satis.

Quod vero iam ad calcem anni huius peruenimus, non praetermittendum de Victore chronographo meminisse, quem genere Africanum in hunc vltimum Iulianum Imp. annum suum Chronicon perduxisset, auctor est Isidorus, qui de ipso ista habet d: Victor Tunnonensis sive Tunnonensis Ecclesiae Africanae Episcopus, a principio mundi usque ad primum Iulianus Imperatoris annum perlocum per Consulibus annis belliarum Ecclesiarumque rerum nobilissimam promulgavit historiam laude & notatione illustrem ac memoria dignam, &c. Diximus ex eodem de ipso superius suo loco, in Iuliano Imperatoris in exilium deportatum, ac demum Constantinopolim reuocatum, deorsumque ibidem in monasterium in defensione trium capitulorum perstantem diem clausisse extremam. Porro de eodem Victore locum corrigere Isidori in libro Originum: ibi enim, dum de ipso agitur, nominatus reperitur Turonensis Episcopus loco Tunnonensis, sive Tunnonensis. Finis hic Victoris: quem cum aliis, dum videtur vultu nimis infusus, itaque oppressit, non attendentem, quod commonet Ecclesiastes, dicens: Insuper perit in iustitia sua, & paulo post: Noli esse multum iustus, neque plus sapias quam necesse est, ne obliuiscaris.

c Fortun. carm. lib. 11. MIRIFICE COLVIT RADEGVNDEM FOR- TVNATVS.
IVSTE ANATA CVI TAQVE S. RADEGVNDIS A FOR TVNATO.

XLIV.
d' Isidor. de Per. lib. 1. c. 2. DE VICTORE EPISC. AFRICANO.

c Eccles. 7.

... Magna namque beneficio Francorum gentis, talem meritoque Regnam virginem aequae ex Burgundia Regibus comitandam, sicut & Crotilidem fidei Christianae Praeaeis sustinentem, Deus clarere in Ecclesia fecit hoc factulo, cum Gallie bello civili saepe repetito flagrantem, quae veluti nocturno tempore super excelsum turrim ingens pharus esset posita incens, perspicua errantibus in tenebris lumine tum ex sanctissima vitae moribus, tum etiam ex frequentibus eius solitis ab ea miraculis comparata in carnis laudem tum metris, tum soluta quoque oratione caru plenaria scripserit Venantius Fortunatus, & multis vultu hic accipit epigramma b:
Annal. Eccles. Tom. 7.

